

Værdi er man bleven tvungen til at forelægge nogle af de mest vanskelige tekniske Spørgsmaal for Vandfynsmændenes Domstol til Afgjørelse, og disse, der vare aldeles ubekjendte med de tekniske Spørgsmaals Vanskelighed, bleve imod deres Villie tvungne til at afgive en Kjendelse. Efter at Sagen derpaa blev indanket for Landvæsenstommisionen, var man lige saa daarlig stillet, idet Landvæsenstommisionens Formand strax erklærede, at han forstod sig slet ikke paa det tekniske, men var saa lidt tekniker, at han ikke vidste, om Vandet løb opad eller nedad. Utsaa var man meget daarlig stillet med Hensyn til disse Domstoles Sagkundskab, men havde ikke i den daværende Lovgivning nogenstomhelst Udvei til at fikke sig mod saadanne uheldige Domstoles Indblanding i Sagen, og jeg kan i nærværende Lov, naar jeg ser hen til dens enkelte Bestemmelser om lignende Forhold, ei heller finde Betryggelse imod, at man ikke for Fremtiden paa samme Maade kan indblande disse Vandløbsautoriteter i store private, tekniske Foretagender, hvormed de Intet burde have at gjøre. Man vilde i det Sele taget være noget heldigere stillet, dersom der samtidig med dette Lovforslag tillige fremkom et Forslag til en Reform i Landvæsenstommisionensinstitutionen, og jeg anser denne sidste Reform for endnu vigtigere end den her foreliggende (Hør!). Forinden jeg gaar over til nærmere at udtale mig herom, skal jeg bemærke, at det ærede Medlem for Ribeenhavns Amts 4de Valgkreds (Hørup) udtalte sig igaar om det foreliggende Forslag saaledes, at jeg har faaet en ganske anden Opfattelse af hans Udtalelser end andre ærede Medlemmer, som idag have talt. Jeg maa sige, at jeg saa langt fra fandt, at der i hans Udtalelser laa en sjiendlig Optraeden mod Forslaget, at jeg tværtimod fandt, at det i mange Henseender var en lige saa upartisk som grundig og vel overtænt Kritik, som jeg i afskillige Retninger kan tiltræde; men der er dog et Punkt i hans Udtalelser, hvor jeg er fuldstændig uenig med ham. Dette Punkt har den ærede Minister berørt; men jeg tror, at der er Anledning til at gaa lidt yderligere ind paa det. Det var, da han talte om Grundlovens § 82, som hjemler Eiendomsrettens Ukrænkelighed, og forment, at den i Aarenes Lov var bleven næsten ubviddsket, samt at det foreliggende Lovforslag ogsaa vil gjøre et stærkt Skridt i den Retning. Det ærede Medlem for Aalborg (H. C. Steffensen) fremkom med Udtalelser, der tilnærmelsesvis gik i samme Retning, at nemlig Lovforslaget traadte Eiendomsretten temmelig nær; men han begrubede den i en Opfattelse af Vandløbsbredeierens Eiendomsret til Vandet, som jeg maa paastaa er fuldstændig urigtig, og jeg tror at kunne godtgjøre, hvad jeg her udtaler. De af ham paaberaabte ældre og nyere Lovbestemmelser havde kun, hvad der i Praxis er blevet hævdet lige til den Dag idag i Lusinde og atter Lusinde

Lilsælde, at Vandløbsbredeierens Rettigheder ligesom andre fjernere fra Vandløbet liggende Lodsseiers Rettigheder kun er en Brugsret, der har den Udstrækning, som deres Eiendomme gennem Løderne have hævdet. Var det Lilsældet, som han udtalte, at nemlig Breddens Giere ere Giere baade af Vandløbet og Vandmassen i Vandløbet og endog saa kunde gjøre denne til Gjenstand for Salg, kunde de selvfølgelig ogsaa gennem deres Eiendomme føre hele Vandløbet til andre Arealer, hvor det kom andre Giere tilgode; men det vide vi, at Lovgivningen til alle Løder paa det Strængeste har forbudt. Rigesaa lidt følger der med Eiendomsretten til Vandløbsbredden nogenstomhelst Eiendomsret til Fiskeriet; hvor Fiskeriet har nogenstomhelst Betydning, og der er oprettet Fiskegaarde, saafom Malegaarde, Ørredgaarde o. desl., er ethvert Fiskeri i Vandløbet af Andre end Fiskegaardens Giere strafbart og kan blive Gjenstand for Erstatningsansvar og Bøder. Hvor man derimod nærmest maa søge Eiendomsretten til Vandløbene og Vandløbsmassen, er hos Møllerne. Vilde de Herrer under søge i Matrikulkontoret, da vilde de finde, at afskillige af vore Møller have ved Skjoder gennem flere Aarhundreder — jeg har personlig set Indholdet af saadanne — hævdet, at Møllerne eie ikke blot Vandfaldet, men tillige den ovenfor liggende Strøm og Strømgang, og jeg kan endog saa paavise Lilsælde, hvor Møllerne, efterat Vandløbet var blevet nedlagt, have hævdet deres Ret til Grunden, hvor Vandløbet havde været, i Genhold til disse Udtryk i Skjoderne, at de eie ikke blot Vandfaldet, men ogsaa den ovenfor liggende Strøm og Strømgang. Naar man vil søge om Eiendomsretten til Vandmassen i Vandløbene, vil man derimod aldrig finde Skjoder, som hævdede den for de tilgrændsende Lodsseiere; men, som anført, afskillige Steder vil man finde dem i Møllernes Skjoder, og derfor er der tillagt Møllerne et betydeligt Hartkorn udenfor Hartkornet af den Jord, der hører til Møllen, og som maa være begrundet i Møllernes Eiendomsret til Vandmassen som Arbeidskraft for Møllerne. Det Samme vil man finde med Hensyn til de store Fiskegaardens Eiendomsret til Fiske i Vandløbene, hvorfor de ofte slette af 8—10 Ddr. Hartkorn. Som Følge deraf maa jeg bestemt paastaa, at det er en Feiltagelse, naar man tror, at Gierne af Vandløbsbredderne have nogenstomhelst Eiendomsret til Vandet. De have kun en Brugsret til Vandet, hvorved jo Møllernes Eiendomsret ikke i Realiteten er formindsket; men denne Brugsret giver dem ikke nogenstomhelst Ret til at føre Vandet bort fra dets oprindelige Løb, og denne Rettsansfuelse er ikke alene hævdet i den danske Lovgivning gennem Aarhundreder, men ogsaa i fremmede Lovgivninger. Jeg kan i saa Henseende henvise til en meget bekjendt Sag under Frederik den Anden af Preussen, som fik